

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedkyně JUDr. Lenky Kaniové a soudců JUDr. Josefa Baxy a JUDr. Ivo Pospíšila v právní věci žalobce: **B. C.**, zastoupen JUDr. Jiřím Novákem, advokátem se sídlem Sokolská 1788/60, Praha 2, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 3, Praha 7, o žalobě proti rozhodnutí ministra vnitra ze dne 1. 11. 2019, č. j. MV-102659-3/SO-2019, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Městského soudu v Praze ze dne 16. 1. 2020, č. j. 8 A 2/2020 – 23,

t a k t o :

- I.** Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- II.** Žalobce **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III.** Žalovanému **s e n e p ř i z n á v á** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti.

O d ů v o d n ě n í :

I. Vymezení věci a usnesení městského soudu

[1] Žalovaný rozhodnutím ze dne 13. 6. 2019, č. j. VS-4506/835.3/2-2018, zamítl žalobcovu žádost o udělení státního občanství České republiky podle § 51 odst. 3 zákona č. 500/2004 Sb., správního řádu, ve spojení s § 13 odst. 2 zákona č. 186/2013 Sb., o státním občanství České republiky a o změně některých zákonů (zákon o státním občanství České republiky). Podle stanovisek Policie České republiky a zpravodajských služeb vyžádaných žalovaným žalobce ohrožuje bezpečnost státu, jeho svrchovanost a územní celistvost, demokratické základy, životy, zdraví, nebo majetkové hodnoty.

[2] Ministr vnitra rozhodnutím označeným v záhlaví rozklad proti rozhodnutí žalovaného zamítl a napadené rozhodnutí potvrdil.

[3] Žalobce podal proti rozhodnutí ministra vnitra žalobu, kterou městský soud podle § 46 odst. 1 písm. d) ve spojení s § 68 písm. e) zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (s. ř. s.) odmítl. Konstatoval, že podle § 26 zákona o státním občanství je napadené rozhodnutí

vyloučeno ze soudního přezkumu. Soud se dále zabýval otázkou ústavní konformity § 26 zákona o státním občanství. S ohledem na nálezu Ústavního soudu ze dne 2. 7. 2019, sp. zn. Pl. ÚS 39/17, kterým je soud vázán, a ve kterém se Ústavní soud zabýval i otázkou rozporu tohoto ustanovení s principy právního státu a dělby moci, a to v části IX. b) nazvané „*Soulad vyluky soudního přezkumu s principy právního státu*“, dospěl k závěru, že je toto ustanovení ústavně konformní. Z nálezu totiž vyplývá, že je v kompetenci moci zákonodárné některé věci vyloučit ze soudního přezkumu, resp. ponechat na moci výkonné, aby z důvodu bezpečnosti státu vyloučila určitý okruh věcí ze soudního přezkumu.

II. Kasační stížnost a vyjádření žalovaného

[4] Žalobce (stěžovatel) podal proti usnesení městského soudu kasační stížnost, s níž spojil též návrh, aby Nejvyšší správní soud podle § 64 odst. 3 zákona č. 182/1993 Sb., o Ústavním soudu, ve spojení s čl. 95 odst. 2 Ústavy podal návrh na zrušení § 26 zákona o státním občanství. Současně navrhl přerušení řízení o kasační stížnosti do doby rozhodnutí Ústavního soudu o stěžovatelově ústavní stížnosti vedené pod sp. zn. III. ÚS 22/20 (jde o ústavní stížnost podanou přímo proti rozhodnutím správních orgánů v této věci).

[5] Ustanovení § 26 zákona o státním občanství ani § 22 odst. 3 téhož zákona neobsahují konkrétní definici žadatelů, jejichž žádosti jsou vyloučeny ze soudního přezkumu. Rozhodnutí o udělení státního občanství je vyňato ze soudního přezkumu výhradně v závislosti na stanovisku Policie ČR nebo zpravodajské služby. Za využití odlišného stanoviska k nálezu sp. zn. Pl. ÚS 39/17 je nutné konstatovat, že nikoliv zákonodárce, ale právě tyto mocenské složky fakticky rozhodují o tom, která rozhodnutí o neudělení státního občanství budou či nebudou podléhat soudnímu přezkumu.

[6] Rozhodnutí žalovaného nereaguje na uplatněné námitky, je nezákonné a nepřezkoumatelné. Žalovaný se vůbec nevěnoval stanoviskům Policie ČR a zpravodajských služeb. Stěžovateli nebyly sděleny žádné skutečnosti, které by celou situaci osvětlovaly a ze kterých by stěžovatel mohl zjistit, čím ohrožuje bezpečnost České republiky. Správní orgány dostatečně nezkoumaly důvody, pro které by mělo být stěžovateli státní občanství odepřeno.

[7] Městský soud se jeho námitkami odmítl zabývat s prostým odkazem na nálezu sp. zn. Pl. ÚS 39/17. Stěžovatel nezpochybňuje vázanost obecného soudu plenárním nálezu Ústavního soudu. Městský soud však přehlíží, že klíčovou otázkou, kterou se Ústavní soud v nálezu nezabýval, je otázka, zda zákonem upravená možnost vyluky soudního přezkumu správního rozhodnutí nenarušuje hranice dělby moci v právním státě (viz bod 8 odlišného stanoviska k nálezu). Napadené usnesení je proto nepřezkoumatelné. Dotčená právní úprava nemůže projít sítím testu proporcionality a je protiústavní. Nemůže proto obstát ani usnesení městského soudu.

[8] Stěžovatel navrhuje zrušení napadeného usnesení a vrácení věci městskému soudu k dalšímu řízení.

[9] Žalovaný ve vyjádření ke kasační stížnosti uvedl, že městský soud nemohl vzhledem k závěrům vyjádřeným v nálezu sp. zn. Pl. ÚS 39/17 rozhodnout jinak, než správní žalobu pro její nepřipustnost odmítnout. Žalovaný proto navrhuje zamítnutí kasační stížnosti.

III. Posouzení kasační stížnosti

[10] Kasační stížnosti splňuje formální náležitosti požadované zákonem, je přípustná a projednatelná.

[11] Kasační stížnost není důvodná.

[12] Podle § 26 zákona o státním občanství „[r]ozhodnutí o zamítnutí žádosti o udělení státního občanství České republiky podle § 22 odst. 3 je vyloučeno z přezkoumání soudem“.

[13] Podle § 22 odst. 3 zákona o státním občanství „[k] žádosti o udělení státního občanství České republiky, kterou podal žadatel starší 15 let, si ministerstvo vyžádá stanoviska Policie České republiky a zpravodajských služeb České republiky; tato stanoviska se nestávají součástí spisu, pokud obsahují utajované informace. V případě, že v řízení vyjde na základě stanoviska Policie České republiky nebo zpravodajské služby, které obsahuje utajované informace, najevo, že žadatel ohrožuje bezpečnost státu, jeho svrchovanost a územní celistvost, demokratické základy, životy, zdraví, nebo majetkové hodnoty, v odůvodnění rozhodnutí se pouze uvede, že k zamítnutí žádosti došlo z důvodu ohrožení bezpečnosti státu“.

[14] V dané věci je rozhodnou právní otázkou zákonnost usnesení o odmítnutí žaloby. Městský soud odmítl žalobu z důvodu vyloučení soudního přezkumu rozhodnutí o neudělení státního občanství z důvodu ohrožení bezpečnosti státu podle § 26 zákona o státním občanství. V nynějším řízení se proto nelze věcně zabývat kasačními námitkami zpochybňujícími zákonnost (resp. přezkoumatelnost) správních rozhodnutí. Rozhodná je pouze otázka, zda je závěr městského soudu o odmítnutí žaloby správný.

[15] Napadené usnesení městského soudu není nepřezkoumatelné. Přestože se městský soud k věci vyjádřil stručně, je z jeho rozhodnutí seznatelné, z jakého důvodu žalobu odmítl i proč zaujal názor, že jím aplikovaná právní úprava je souladná s ústavním pořádkem.

[16] Nejvyšší správní soud neshledal důvody pro podání návrhu Ústavnímu soudu na zrušení § 26 zákona o státním občanství. Ústavní soud o takovém návrhu (podaném Nejvyšším správním soudem ve věci sp. zn. 2 As 64/2017) v nedávné době rozhodoval. Nálezem ze dne 2. 7. 2019, sp. zn. Pl. ÚS 39/17, návrh na zrušení zmíněného ustanovení zákona o státním občanství zamítl. Obecné soudy (včetně Nejvyššího správního soudu) jsou závěry vyslovenými v tomto nálezu vázány.

[17] Podle Ústavního soudu nelze dané ustanovení považovat za projev svévole zákonodárce ani rozporné s principem demokratického právního státu ve smyslu čl. 1 odst. 1 Ústavy. Ústavní soud konstatoval, že „zákaz výluky ze soudního přezkumu podle čl. 36 odst. 2 Listiny se vztahuje pouze na případy, ve kterých nejen že musí jít o konkrétní základní právo, ale současně se musí rozhodnutí orgánu veřejné správy takového konkrétního základního práva skutečně týkat (srov. nález Ústavního soudu ze dne 16. 12. 2014 sp. zn. Pl. ÚS 9/14). (...) rozhodnutím o neudělení státního občanství pro ohrožení bezpečnosti státu nedochází k zásahu do základních práv a svobod, a vylučuje-li zákonodárce toto rozhodnutí ze soudního přezkumu, nedostává se tím do rozporu se zákazem výluky ze soudního přezkumu podle čl. 36 odst. 2 Listiny“ (body 63 a 64).

[18] Ohledně ústavní konformity výluky soudního přezkumu Ústavní soud uvedl, že napadené ustanovení § 26 zákona o státním občanství nevylučuje ze soudního přezkumu všechna rozhodnutí o neudělení státního občanství, ale pouze ta, která byla vydána podle výše citovaného § 22 odst. 3 zákona o státním občanství. Ve všech ostatních případech zamítnutí žádosti o udělení občanství pro nesplnění podmínek stanovených zákonem o státním občanství není soudní přezkum vyloučen.

[19] Ústavní soud se v minulosti zabýval i ústavností § 22 odst. 3 zákona o státním občanství, jenž ukládá ministerstvu, aby v odůvodnění zamítavého rozhodnutí nesdělovalo ty důvody nevyhovění žádosti o udělení státního občanství, které ze stanovisek bezpečnostních služeb vyplývají. Ústavní soud zamítl návrh na zrušení dotyčného ustanovení, přičemž dospěl k závěru, že „uvedený postup má vést k tomu, že konkrétní důvody nevyhovění žádosti nebudou žadateli o občanství sdělovány jen v těch případech, kdy je zde reálná obava, že by jejich zpřístupnění mohlo ohrozit bezpečnost státu či třetích osob. S ohledem na uvedené sleduje napadená právní úprava legitimní cíl, kterým jsou bezpečnostní zájmy státu“ (nález ze dne 11. 10. 2016, sp. zn. Pl. ÚS 5/16, bod 61). Shodný cíl, tedy bezpečností zájmy státu – minimalizace možnosti úniku utajovaných informací, sleduje i § 26 zákona o státním občanství. Takový cíl lze podle Ústavního soudu považovat za legitimní (nález sp. zn. Pl. ÚS 39/17, bod 73). Z nálezu sp. zn. Pl. ÚS 39/17 tak plyne, že se Ústavní soud zabýval jak možným rozporům daného ustanovení s principy právního státu, tak jeho proporcionalitou.

[20] Nejvyšší správní soud pro výše uvedené závěry Ústavního soudu v dané věci neshledal, že by městský soud postupoval nezákonně, pokud žalobu odmítl z důvodu kompetenční výluky podle § 26 zákona o státním občanství, neboť toto ustanovení je ústavně konformní. K totožnému závěru ostatně soud dospěl již v rozsudcích ze dne 19. 7. 2019, č. j. 2 As 174/2017 - 30, ze dne 13. 8. 2019, č. j. 9 As 211/2018 - 37, ze dne 15. 8. 2019, č. j. 9 As 85/2018 - 49, ze dne 23. 9. 2019, č. j. 7 As 240/2019 – 28, či ze dne 23. 1. 2020, č. j. 5 As 346/2019 – 27, a dalších, na které soud v podrobnostech odkazuje.

[21] Soud závěrem konstatuje, že neshledal ani důvod pro přerušení řízení o kasační stížnosti do ukončení řízení o stěžovatelově ústavní stížnosti mířící přímo proti rozhodnutím správních orgánů, jak požaduje stěžovatel. Případný úspěch, či neúspěch v tomto řízení před Ústavním soudem by totiž neměl žádný vliv na závěr o nepřipustnosti jím podané správní žaloby. S ohledem na závěry vyplývající z citovaného nálezu sp. zn. Pl. ÚS 39/17 je však zjevné, že právě ústavní stížnost podaná přímo proti rozhodnutí o neudělení státního občanství (resp. rozhodnutí o zamítnutí rozkladu) je v dané věci efektivním prostředkem ochrany, v jehož rámci by měl být proveden kompletní přezkum důvodů pro neudělení občanství plynoucích z utajovaných informací.

IV. Závěr a náklady řízení

[22] Kasační stížnost není důvodná. Soud ji proto podle § 110 odst. 1 poslední věty s. ř. s. zamítl.

[23] O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti rozhodl podle § 60 odst. 1 věty první s. ř. s. za použití § 120 s. ř. s. Stěžovatel neměl ve věci úspěch, právo na náhradu nákladů řízení proto nemá. Procesně úspěšnému žalovanému pak nevznikly v řízení náklady přesahující rámec nákladů jeho běžné úřední činnosti, proto mu soud náhradu nákladů řízení nepřiznal.

P o u č e n í : Proti tomuto rozhodnutí **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 2. června 2020

JUDr. Lenka Kaniová
předsedkyně senátu